ကဏ္ဍ

၁၀

ကမ္ဘာ့အလယ်က မြန်မာ

၁။ ပထဝီနိုင်ငံရေး နောက်ခံအကြောင်းတရားများက မြန်မာပြည်အပေါ် မည်ကဲ့သို့ သက်ရောက်လွှမ်းမိုးမှု ရှိနေခဲ့သနည်း

ပထဝီနိုင်ငံရေးဆိုသည်မှာ ပထဝီတည်နေရာ အနေအထားနှင့် နိုင်ငံရေးတို့က သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံတကာ ဆက်ဆံရေးပုံစံအပေါ် မည်သို့ မည်ပုံ သက်ရောက်မှု ရှိစေသလဲ ဆိုသည်ကို လေ့လာသော ဘာသာရပ်ဖြစ်သည်။ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံဟု ခေါ်ဆိုသတ်မှတ်နေသော ဒေသအတွင်းရှိ တိုင်းနိုင်ငံ (kingdoms) များသည် ရှေးအခါက ပြည်ပ နိုင်ငံများနှင့် ဆက်သွယ်မှု အမြောက်အမြား ရှိခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ တိုင်းနိုင်ငံများကို ပတ်ပတ်လည် ဝန်းရံထားသော တောင်ကုန်း တောင်တန်းများနှင့် တောအုပ်များကြောင့် ကုန်းလမ်းခရီးသွားလာရေး အတွက် အခက်အခဲ အနည်းငယ်တော့ ရှိခဲ့ကြသည်။ သို့သော် အဆိုပါ တိုင်းနိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့ အချင်းချင်းကြား၌သော်လည်းကောင်း၊ တောင်အာရှနှင့် အရှေ့တောင်အာရှဒေသများရှိ အခြားသော တိုင်းနိုင်ငံ များနှင့်သော်လည်းကောင်း မဟာမိတ်ဖွဲ့ခြင်း၊ စစ်ပြုခြင်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဖလှယ်ခြင်းများ တစ်လျှောက်လုံး ရှိနေခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မြန်မာပြည် ဒေသသည် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာပေါ်တွင် တည်ရှိ၍ မြစ်မကြီးများ ဖြတ်သန်း စီးဆင်းရာဒေသလည်း ဖြစ်နေသောကြောင့် ဥရောပတိုက်နှင့် အာရှတိုက် တို့ ဆက်သွယ်ရာ ကုန်သွယ်ရေးလမ်းဆုံ တစ်ခုအဖြစ်လည်း ရှိနေ ခဲ့သည်။

ကိုလိုနီခေတ်ကာလအတွင်းက မြန်မာပြည်သည် တရုတ်ပြည် သို့ ဆက်သွယ်ရာ ကုန်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများ ရှိထားခြင်းကြောင့် ဥရောပသားတို့အတွက် အရေးပါလာခဲ့သည်။ ထို့အပြင် အိန္ဒိယရှိ ဗြိတိသျှအင်ပါယာနှင့် ကမ္ဘောဒီးယား၊ ဗီယက်နမ်၊ လာအိုတို့ရှိ ပြင်သစ် အင်ပါယာကြီးနှစ်ခုကြားတွင် တည်ရှိနေခြင်းကြောင့်လည်း အရေးပါ ခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းကလည်း မြန်မာပြည်သည် ဂျပန်နှင့် ဗြိတိန်တို့ သိမ်းပိုက်ထားရာ နယ်မြေများကြားတွင် တည်ရှိနေခြင်းကြောင့် မဟာမိတ်တပ်များနှင့် ဝင်ရိုးစွန်းနိုင်ငံတပ်များ ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ရာ စစ်တလင်း ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ကွန်မြူနစ်အင်အားကြီးနိုင်ငံများနှင့် အရင်းရှင် အင်အားကြီး နိုင်ငံများကြား အားပြိုင်ခဲ့ကြသော စစ်အေးကာလတိုက်ပွဲ အတွင်း၌လည်း မြန်မာပြည်သည် တရုတ်နှင့် အမေရိကန်တို့၏ အားပြိုင်မှုဒဏ်ကို ခံခဲ့ရသည်။ ယနေ့ခေတ်တွင်လည်း ကျွန်ုပ်တို့ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းဟု ခေါ်ဆိုသမုတ်နေကြသော နိုင်ငံတကာ၏ သတင်းအချက်အလက်များ၊ ကုန်စည်များ၊ လူများ စီးဆင်းပျံ့နှံ့မှု ဖြစ်စဉ်ကလည်း မြန်မာပြည်ကို ကမ္ဘာ့ဖြစ်စဉ် ဖြစ်ရပ်များနှင့် ယခင်ထက် ပို၍ ရောထွေး ဆက်နွှယ်လာစေသည်။ ယနေ့ခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသည် တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ ရုရှ၊ အမေရိကန်၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ မြောက်ကိုရီးယားနှင့် ထိုင်းနိုင်ငံတို့ အပါအဝင် အင်အားကြီးနိုင်ငံများ ပါဝင်ပတ်သက်နေသော ရှုပ်ထွေးသည့် ဆက်ဆံရေးကွန်ရက်၏ အလယ်ဗဟိုချက်တွင် တည်ရှိနေ သည်။

အဆိုပါ အပြောင်းအလဲများကြားတွင် မြန်မာအစိုးရ အဆက်ဆက်တို့သည် မတူခြားနားသော နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ (နိုင်ငံခြား တိုင်းပြည်များနှင့် အပြန်အလှန် ဆက်ဆံရေးပုံစံ) အမျိုးမျိုးတို့ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ ပါလီမန် ဒီမိုကရေစီခေတ်က မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်အေးတိုက်ပွဲ အားပြိုင်မှုများအတွင်း ဘက်လိုက်မှုကို ရှောင်ရှားရန် "ကြားနေဝါဒ" (neutralist) ခေါ် ဘက်မလိုက် နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ (non-aligned foreign policy) ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ကာလတွင်တော့ တံခါးပိတ်ဝါဒ (isolationism) ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ မြန်မာခေါင်းဆောင်များက နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များနှင့် သံတမန်ရေး၊ စီးပွားရေးဆက်ဆံမှုများ ပြုလုပ်ခြင်းကို ရှောင်ရှားခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ် မှစ၍ မြန်မာအစိုးရသည် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများကို ဖိတ်ခေါ် ကြိုဆိုပြီး နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်မှုနှင့် အာဆီယံကဲ့သို့သော နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်လာခဲ့သည်။

အခြားသော နိုင်ငံများကလည်း မြန်မာပြည်နှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒအမျိုးမျိုး ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အနောက်နိုင်ငံများသည် မြန်မာပြည်အပေါ် စီးပွားရေးအရလည်းကောင်း၊ သံတမန်ရေးအရလည်းကောင်း အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ ပြုလုပ်၍ မြန်မာအစိုးရနှင့် ကုန်သွယ်ခြင်းများ၊ မြန်မာအစိုးရ သံတမန်များနှင့် ဆက်ဆံခြင်းများကို ရှောင်ရှားသော မူဝါဒများ ကျင့်သုံးခဲ့သလို တစ်ခါတစ်ရံတွင်လည်း မြန်မာခေါင်းဆောင်များကို စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းများပေး၍ အပြန်အလှန်အားဖြင့် နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုကို တောင်းဆိုသော အပြုသဘောဆောင် ထိတွေ့ဆက်ဆံရေး မူဝါဒများကိုလည်း ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။

အဆိုပါ နောက်ခံအခြေအနေအားလုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံ ပြည်တွင်းနှင့် ပြည်ပတို့တွင် ရှိနေကြသော မြန်မာနိုင်ငံသား အားလုံး အပေါ် သက်ရောက်မှုများစွာ ရှိစေခဲ့သည်။ ဤသင်ခန်းစာအပိုင်းတွင် သင်သည် တစ်ကမ္ဘာလုံး လွှမ်းခြုံယှက်နွယ်လာမှု ဖြစ်စဉ်အတွင်း မြန်မာပြည်၏ အလိုက်သင့် ရပ်တည်ရှင်သန်လာရပုံကို လေ့လာသိရှိ ရမည် ဖြစ်သည်။ သင့်အနေဖြင့် မြန်မာပြည်သည် မည်သို့သော နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒများကို ကျင့်သုံးသင့်သည်၊ နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များ အနေဖြင့်လည်း မြန်မာပြည်အပေါ် မည်သို့သော နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒများ ထားရှိသင့်သည် ဆိုသည်ကို စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါသည်။

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ ဖော်ပြပါ ဝေါဟာရများကို သက်ဆိုင်ရာ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် တွဲစပ်ပြပါ။

(က) အပြုသဘောဆောင် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု

(ခ) ကြားနေဝါဒ

(ဂ) ပထဝီနိုင်ငံရေး

(ဃ) တံခါးပိတ်ဝါဒ

(င) တစ်ကမ္ဘာလုံး လွှမ်းခြုံယှက်နွယ်မှုဖြစ်စဉ် (globalization)

(စ) နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ

၁။ ဘက်တစ်ဖက်ဘက်သို့ လိုက်ခြင်းကို ရှောင်ရှားခြင်း

၂။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံက အခြားသော နိုင်ငံများနှင့် ဆက်နွှယ်ပတ်သက်မှု လုံးဝ မပြုလုပ်ခြင်း

၃။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့် သံတမန်ရေး၊ စီးပွားရေးဆက်ဆံမှုကို တည်ဆောက်၍ အဆိုပါ နိုင်ငံ၏ မူဝါဒကို ပြောင်းလဲရန် ဦးတည် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သော နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ

၄။ ပထဝီတည်နေရာဒေသနှင့် နိုင်ငံရေးကြား ဆက်နွှယ်မှု

၅။ နိုင်ငံတကာမှ အတွေးအခေါ် အယူအဆများ၊ ကုန်စည်များ၊ လူများ ပျံ့နှံ့စီးဆင်း ယှက်နွယ်လာမှု

၆။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပြည်ပနိုင်ငံများနှင့် အပြန်အလှန် ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးပုံစံ

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒနှင့် အခြားပြည်ပနိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံမှုပုံစံသည် လက်ရှိ မြန်မာ့ပြည်တွင်း အခြေအနေအပေါ် မည်ကဲ့သို့ သက်ရောက်မှု ရှိနေသည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။

အရှေ့တောင်အာရှ နိုင်ငံများပြမြေပုံ

၂။ ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်ရေး – ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်ရေးက မြန်မာပြည်ဖွံ့ဖြိုးမှုအပေါ် မည်ကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးသက်ရောက်မှု ရှိခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၈ အထွေထွေ – စန်ဂျာမနို အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၅ ရာစုနှင့် ၁၇ရာစု မြေပုံအမှတ် – ၁၊ ၂

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ ရှေ့စာမျက်နှာ၌ ဖော်ပြခဲ့သော မြေပုံအား အသုံးပြု၍ အရှေ့တောင်အာရှဒေသ၏ ပထဝီတည်နေရာ အနေအထားကို မြေပုံတစ်ခု ဆွဲပြပါ။ (အကူအညီလိုအပ်ပါက ကျမ်းကိုးစာအုပ်ပါ မြေပုံ ၁ နှင့် မြေပုံ ၂ တို့ကို ယူ၍ သုံးနိုင်ပါသည်။) မြေပုံပေါ်တွင် ရန်ကုန်မြို့ကို ထည့်သွင်း၍ ထွက်ကုန်ပစ္စည်းမျိုးစုံ ဝင်လာရာ လမ်းကြောင်းများကို မြှားများ သုံး၍ ဆွဲပြပါ။

၂။ သင်ဆွဲပြီးသွားသော မြေပုံကို ပြန်ကြည့်ပါ။ ရန်ကုန်မြို့သည် မည်သို့သော ပထဝီတည်နေရာ အနေအထားကြောင့် အရေးပါသော ကုန်သွယ်ရေး အချက်အချာမြို့ ဖြစ်လာရသနည်း။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ၁၈ ရာစုကာလ၌ ရန်ကုန်မြို့တွင် မတူကွဲပြားသော ဘာသာဝင်များ၊ လူမျိုးများ၊ တိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်ခဲ့ကြသည့်အပေါ် သင်အံ့အားသင့်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် အံ့အားသင့်ရသနည်း သို့မဟုတ် မသင့်ရသနည်း။

၂။ ဖော်ပြပေးထားသော ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများထဲမှ မည်သည့် ထွက်ကုန်များသည် မြန်မာပြည်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အရေးပါသည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။

၃။ မြန်မာပြည်၏ ပထဝီနိုင်ငံရေးအနေအထား – မြန်မာပြည်၏ ပထဝီနိုင်ငံရေး အနေအထားက ဗြိတိသျှတို့အား မြန်မာပြည်ကို ကိုလိုနီနယ်မြေအဖြစ် သိမ်းပိုက်စေရန် မည်ကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးသက်ရောက်ခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၁၂ အထွေထွေ – လော့ဒ်ကရန်းဘွန်း၊ ဆာဂျွန်လော့ရင့်နှင့် အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၇ ရာစု၊ ၁၈၆၃–၁၉၅၄၊ ၁၈၅၈–၁၉၄၈

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ **မှတ်တမ်း ၁၂** တွင် ဖော်ပြထားသော ပေးစာအရ ဗြိတိသျှတို့အနေဖြင့် မြန်မာပြည်အား ကိုလိုနီနယ်မြေအဖြစ် သိမ်းပိုက်ရခြင်း ပထဝီနိုင်ငံရေးအကြောင်းအရင်းမှာ အောက်ပါအချက်ကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူနိုင်သည်။

(က) အာရှတိုက်ကို ကိုလိုနီပြုထားသော အခြားဥရောပအင်အားကြီး နိုင်ငံများနှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ရန်။

(ခ) တရုတ်သို့ လမ်းကြောင်းပေါက်စေရန်။

(ဂ) အရေးပါသော ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းကို ထိန်းချုပ်ထားနိုင်ရန်။

(ဃ) ဧရာဝတီမြစ်ဝှမ်းတစ်လျှောက်တွင် နေထိုင်ကြသောလူများအား ကုန်စည်များ ဖြန့်ဝေရောင်းချနိုင်ရန်။

၂။ **မှတ်တမ်း ၁၂** တွင် ဖော်ပြထားသော ပေးစာအရ ဗြိတိသျှတို့သည် အခြား ကိုလိုနီအင်အားကြီး နိုင်ငံတစ်ခုခုက မြန်မာပြည်အပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးလာမည်ကို စိုးရိမ်ခဲ့ကြသည်ဟု အဓိပ္ပာယ်ကောက်ယူနိုင်သည်။ အချိန်ပြမျဉ်း ဖြစ်စဉ်များကို ပြန်ကြည့်၍ မည်သည့် ကိုလိုနီအင်အားကြီးနိုင်ငံ ဖြစ်မည်လဲဆိုသည်ကို ဖော်ထုတ်ပါ။

(က) ပေါ်တူဂီ

(ခ) အမေရိကန်

(ဂ) ဟော်လန်

(ဃ) ပြင်သစ်

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ၁၈၈၀ လွန်နှစ်များက ပြင်သစ်တို့သည် ကုန်းဘောင်မင်းဆက်များနှင့် ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းမှုများ စတင်လုပ်ဆောင်လာခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ တိုးတက်မှုက ဗြိတိသျှတို့အား မြန်မာပြည်ကိုသိမ်းပိုက်စေရန် ဆုံးဖြတ်ဖို့တွန်းအား ဖြစ်စေခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသလား သို့မဟုတ် မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဗြိတိသျှတို့က ထိုသို့ သိမ်းပိုက်ရန် လုပ်ကို လုပ်လိမ့်မည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။

၄။ ကမ္ဘာတစ်လွှားမှ တော်လှန်ရေးများ – အဆိုပါ တော်လှန်ရေးများက မြန်မာ အမျိုးသားရေးဝါဒီများအပေါ် မည်ကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးသက်ရောက်ခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၃၆ "ဝံသာနုအဖွဲ့အစည်းများ" ဟူသောအပိုင်း အတ္ထုပ္ပတ္တိ – မန်းဘခိုင်၊ ဝံသာနုနှင့် အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၁၀ လွန်နှစ်များ၊ ၁၇၇၅–၁၈၄၈

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မန်းဘခိုင်၏ အဆိုအရ ကမ္ဘာ့ဖြစ်ရပ်များက မြန်မာပြည်အခြေအနေ အပေါ် မည်ကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးခဲ့သနည်း။

(က) အခြားသောနိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့အား ကိုလိုနီကျွန်ပြုထားသော နိုင်ငံများကို တော်လှန်လာကြသည့်အတွက် မြန်မာလူမျိုးတို့သည်လည်း ဗြိတိသျှတို့ကို တော်လှန်ရန် စဉ်းစားလာကြသည်။

(ခ) ဗြိတိသျှတို့သည် အခြားသော နိုင်ငံများကိုလည်း ကိုလိုနီအဖြစ် သိမ်းပိုက်ခဲ့ကြသည့်အတွက်ကြောင့် မြန်မာလူမျိုးတို့သည်လည်း အင်ပါယာထူထောင်လိုသောဆန္ဒ ရှိလာကြသည်။

(ဂ) အခြားသောနိုင်ငံများ၏ နယ်ချဲ့တော်လှန်ရေးများ မအောင်မြင်မှုကြောင့် မြန်မာလူမျိုးတို့သည်လည်း ဗြိတိသျှတို့ကို ဆန့်ကျင်ရန် ကြောက်ရွံ့လာကြသည်။

(ဃ) အခြားသောနိုင်ငံများက ၎င်းတို့ ကိုလိုနီအစိုးရများကို တော်လှန်ပုန်ကန်ခြင်း မရှိကြောင်း ဗြိတိသျှတို့က သိမြင်လာသောကြောင့် မြန်မာပြည်တွင်လည်း ဖိနှိပ်တင်းကြပ်မှုများကို လျှော့ချပေးလာခဲ့သည်။

■ ဂန္ဒီ (ယာပုံ)၊ အိန္ဒိယလွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းလှုပ်ရှားမှု ခေါင်းဆောင်၊ အိန္ဒိယလူထု၏ စံပြခေါင်းဆောင်၊ ဘတ်ရှားခန် (ဝဲပုံ)၊ အာဖဂန်သား ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်၊ ဂန္ဒီနှင့်တွဲ၍ အိန္ဒိယလွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းလှုပ်ရှားသူအဖြစ် ထင်ရှားလာသူ။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ကမ္ဘာ့တစ်လွှားမှ အမျိုးသားရေးဝါဒ အတွေးအခေါ်များက မြန်မာပြည်အပေါ် လွှမ်းမိုးခဲ့သည်ဟု မန်းဘခိုင်က ဆိုခဲ့သည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း ပြည်ပမှ အခြား မည်သို့သော အတွေးအခေါ်များ၊ ဖြစ်ရပ်များက မြန်မာပြည်အပေါ် လွှမ်းမိုးခဲ့သနည်း။ မြန်မာပြည်မှ မည်သို့သော အတွေးအခေါ် အယူအဆများကလည်း အခြားနိုင်ငံများအပေါ် လွှမ်းမိုးမှု ရှိခဲ့သနည်း။

၅။ အိန္ဒိယအမျိုးသားရေးဝါဒ – အိန္ဒိယအမျိုးသားရေးဝါဒက မြန်မာအမျိုးသားရေးဝါဒ အပေါ် မည်ကဲ့သို့ လွှမ်းမိုးခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၃၇ အထောက်အထား – မောရစ်ကောလစ်၊ မဟတ္တမဂန္ဒီနှင့် အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၁၈–၁၉၂၃၊ ၁၉၃၀

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ ကောလစ်၏အဆိုအရ အောက်ပါ ဖော်ပြချက်များအား မှား၊ မှန် ဆုံးဖြတ်ပေးပါ။

(က) မြန်မာအများစုသည် အိန္ဒိယသားတို့နှင့် တစ်သားတည်းရှိသည်ဟု ခံယူထားကြပြီး ၎င်းတို့၏ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုကို ထောက်ခံခဲ့ကြသည်။

(ခ) အိန္ဒိယအမျိုးသားရေးဝါဒီတို့သည် မြန်မာအမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများအတွက် လမ်းကြောင်းခင်းပေးခဲ့ကြသည်။

(ဂ) ဗြိတိသျှတို့သည် အိန္ဒိယအားနိုင်ငံရေးအရ ပို၍ တိုးတက်မှုရှိနေပြီဟုယူဆ၍ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်အရင်ဆုံးပေးခဲ့သည့်အတွက် မြန်မာတို့က အိန္ဒိယသားတို့အား မကျေမနပ် ဖြစ်နေကြသည်။

(ဃ) အိန္ဒိယအမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူတို့သည် မြန်မာအမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားသူများဆီမှ နည်းဗျူဟာများကို လေ့လာ သင်ယူခဲ့ကြသည်။

(င) ဗြိတိသျှတို့က အိန္ဒိယအား မြန်မာတို့ထက် နိုင်ငံရေးအာဏာတစ်ဆင့်မြင့်၍ ပိုပေးထားခြင်းကြောင့် မြန်မာလူမျိုးတို့နှင့် အိန္ဒိယသားတို့ကြား ဆက်ဆံရေး တင်းမာစေခဲ့သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ အမျိုးသားရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာတို့အတူတကွ ပူးပေါင်း လက်တွဲ လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့ပါက မည်သို့သော အကျိုးကျေးဇူးများ ရနိုင်ခဲ့မည်နည်း။

၆။ ဂျပန်နယ်ချဲ့ဝါဒ – ဂျပန်တို့၏ အင်ပါယာချဲ့ထွင်မှုက မြန်မာပြည်အပေါ် မည်ကဲ့သို့ သက်ရောက်လာခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၃၉ အထောက်အထား – ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်၊ မဟာမိတ်အဖွဲ့နိုင်ငံများ၊ ဝင်ရိုးတန်းအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၃၉–၁၉၄၅၊ ၁၉၄၂–၁၉၄၅၊ ၁၉၄၄–၁၉၄၅ မြေပုံအမှတ် ၅

■ မစ်ဆူဘီရှီက ထုတ်လုပ်သော AGM ဇီးရိုးတိုက်လေယာဉ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျပန်ဘုရင့်ရေတပ်တွင် အသုံးပြုခဲ့သော တိုက်လေယာဉ်အမျိုးအစား

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် (AFO) သည် ဗြိတိသျှတို့နှင့်ကော အခြားမဟာမိတ်နိုင်ငံများနှင့်ပါ ပူးပေါင်းလက်တွဲရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရခြင်း အကြောင်းအရင်းမှာ –

(က) ဖက်ဆစ်ဝါဒကို မြန်မာ့မြေပေါ်၌သာမက ကမ္ဘာ့မြေပေါ်၌ပါ မလိုလားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ခ) ဂျပန်တို့ပြောသော မဟာအရှေ့အာရှ သာတူညီမျှ ကြီးပွားရေးဒေသ (East Asian Co-Prosperity Sphere) အတွင်း ပါဝင်လိုသောဆန္ဒ မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ဂ) ဂျပန်တို့က မြန်မာလူမျိုးများအပေါ် ဆက်ဆံပြုမူသည့် ပုံစံကို မကြိုက်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ဃ) အထက်ပါ အချက်များအားလုံး။

၂။ မြေပုံ ၅ ကို ပြန်ကြည့်ပါ။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ဂျပန်တို့က အာရှတိုက်တစ်ခုလုံးကို ၎င်းတို့အင်ပါယာအတွင်း သွတ်သွင်းရန် ကြိုးစားနေချိန် တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် ဗြိတိသျှတို့ကလည်း တရုတ်ပြည်၌ ကွန်မြူနစ်များကို တိုက်ခိုက်နေကြသော အမျိုးသားရေးဝါဒီအုပ်စုများအား ကူညီ ထောက်ပံ့မှုများပေးရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ မြန်မာပြည်သည် မဟာမိတ်နိုင်ငံများအတွက်ကော၊ ဝင်ရိုးတန်းနိုင်ငံများအတွက်ပါ မဟာဗျူဟာအရ အဘယ်ကြောင့် အရေးပါခဲ့ရသနည်း။

(က) ဗြိတိသျှတို့အနေဖြင့် တရုတ်အမျိုးသားရေးဝါဒီအုပ်စုများအား စစ်လက်နက်ရိက္ခာပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်ရန် ထောက်ပို့ လမ်းကြောင်းက မြန်မာပြည်တွင် ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ခ) မြန်မာပြည်မှတစ်ဆင့် ထိုင်းနိုင်ငံသို့ အလွယ်တကူ ရောက်ရှိနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ဂ) အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာသို့ ထွက်ပေါက်လမ်းကြောင်းက မြန်မာပြည်တွင် ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

(ဃ) ဗြိတိသျှနှင့် ဂျပန် နှစ်ဦးစလုံးက မြန်မာပြည်လွတ်လပ်ရေး ရရှိနိုင်ရန် ကူညီချင်နေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ်က ဂျပန်ကိုကျောခိုင်းပြီး ဗြိတိသျှတို့နှင့် မဟာမိတ်ဖွဲ့ခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မှန်ကန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ဟု သင်ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် မှန်ကန်သည်ဟု ထင်ပါသနည်း သို့မဟုတ် မမှန်ဟု ထင်ပါသနည်း။ အဆိုပါအချက်က မြန်မာပြည် လွတ်လပ်ရေး ရရှိစေရန်အတွက် ပို၍ မြန်စေခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသလား သို့မဟုတ် ပို၍ နှောင့်နှေးစေခဲ့သည်ဟု ထင်ပါသလား။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ထင်ပါသနည်း။

၇။ ကွန်မြူနစ်တရုတ်ပြည် – ကွန်မြူနစ်တရုတ်ပြည်နှင့် မြန်မာပြည်တို့ မည်ကဲ့သို့ ဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၅၅ အထ္ထုပ္ပတ္တိ – ချူအင်လိုင်း၊ ဂျဝါဟာလာနေရူးနှင့် အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၄၉–၁၉၈၅၊ ၁၉၅၃–၁၉၅၅

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ ငြိမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးမူ ၅ ချက်အရ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များထဲမှ မည်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များသည် တရုတ် အတွက်ဖြစ်စေ၊ မြန်မာအတွက်ဖြစ်စေ လက်ခံနိုင်ဖွယ်ရာ ဖြစ်မည် နည်း။

(က) သူတစ်ပါးနိုင်ငံသို့ ကျူးကျော်ခြင်း။

(ခ) ကုန်သွယ်ခြင်း။

(ဂ) သူတစ်ပါးနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းရေးမူဝါဒများကို အပြောင်းအလဲ လုပ်ပေးရန် တောင်းဆိုခြင်း။

(ဃ) အခြားနိုင်ငံများသို့ သံတမန်များ အလည်အပတ် စေလွှတ် ခြင်း။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ အဆိုပါ ငြိမ်းချမ်းစွာအတူယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးမူကို မြန်မာနှင့် တရုတ်တို့ မလိုက်နာနိုင်စေရန် မည်သို့သော ပြဿနာများက အတားအဆီး ဖြစ်နေခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။ (သင့်ကိုယ်ပိုင် ဗဟုသုတကိုလည်း အခြေခံ၍ ဖြေနိုင်ပါသည်။)

၈။ စစ်အေးတိုက်ပွဲ – မြန်မာပြည်သည် ဘက်မလိုက်လှုပ်ရှားမှုတွင် အဘယ်ကြောင့် ပါဝင်ခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၅၆ အတ္ထုပ္ပတ္တိ – ဂျဝါဟာလာနေရူး အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၅၃–၁၉၅၅

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ အောက်ပါ ဖော်ပြချက်တစ်ခုချင်းစီအား အချက်အလက် (fact)၊ သို့မဟုတ် သီအိုရီ (theory)၊ သို့မဟုတ် လက်ခံယုံကြည်မှု (belief) ဟူ၍ အမျိုးအစား ခွဲခြား သတ်မှတ် ပေးပါ။

(က) ကမ္ဘာကြီးမှာ အုပ်စုနှစ်ခြမ်း ကွဲလာပြီဆိုပါက စစ်ဖြစ်ဖို့ အခြေအနေ ပိုများလာပေလိမ့်မည်။

(ခ) အမေရိကန်နှင့် ရုရှတို့တွင် အဏုမြူဗုံးများ ပိုင်ဆိုင်ထားကြသည်။

(ဂ) အရင်းရှင်ဝါဒအုပ်စုနောက် လိုက်လျှင်လည်း အကျိုးမရှိ၊ ကွန်မြူနစ်အုပ်စုနောက် လိုက်လျှင်လည်း အကျိုးမရှိပေ။

(ဃ) ကြားနေဝါဒီအဖြစ် ရပ်တည်ခြင်းဟာ ရက်စရာ ကောင်းလှသည်။

(င) အရင်းရှင်အုပ်စုနှင့် ကွန်မြူနစ်အုပ်စုတို့ကြား စစ်ဖြစ်လာပါက အိန္ဒိယသည် အရင်းရှင်အုပ်စုဘက်နှင့် ချက်ချင်း ပူးပေါင်းလိမ့်မည်။

(စ) အာရှနှင့် အာဖရိကနိုင်ငံများသည် ယခင်က ကိုလိုနီသိမ်းပိုက်ခံနိုင်ငံများ ဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

၂။ အထက်ဖော်ပြပါ အချက်များထဲမှ မည်သည့်အချက်ကို နေရူးက လက်ခံသဘောတူလိမ့်မည်နည်း။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ဘက်မလိုက်ရေးကိစ္စတွင် မြန်မာပြည်က အိန္ဒိယနှင့် အဘယ်ကြောင့် ပူးပေါင်းခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။ ၎င်းကို မှန်ကန်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ဟုဆိုနိုင်မည်လား၊ အဘယ်ကြောင့် ဆိုနိုင်သနည်း သို့မဟုတ် မဆိုနိုင်သနည်း။

၂။ စစ်အေးတိုက်ပွဲသည် ဆိုဗီယက်ယူနီယံက အမေရိကန်၊ ဥရောပ နိုင်ငံများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု စတင်လုပ်လာသော ၁၉၈၀ လွန်နှစ်များတွင် အဆုံးသတ်သွားခဲ့သည်ဟု အချို့က ဆိုကြသည်။ တရုတ်၊ ရုရှ ၊ အမေရိကန်နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂအုပ်စုများကြား တင်းမာမှုများက ယနေ့ မြန်မာပြည် အခြေအနေအပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိနေသေးပါသလား၊ ရှိသည်ဟုဆိုလျှင် မည်ကဲ့သို့ ရှိနေသည်၊ မရှိဟု ဆိုပါကလည်း အဘယ်ကြောင့် မရှိရသည်ကို ရှင်းပြပါ။

■ တရုတ်ပြည်၏ အမျိုးသားရေးတံဆိပ်နှင့် တရုတ်ပြည်မဟာတံတိုင်းကြီး

၉။ အမေရိကန်၏ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေးမူဝါဒ – အဆိုပါ မူဝါဒက မြန်မာပြည်ကို မည်ကဲ့သို့ သက်ရောက်ခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၆၀ အတွဲပွဲတွဲ – ကူမင်တန်များ၊ ချန်ကေရှိတ်

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ မှတ်တမ်းပါ ဆောင်းပါးအရ အောက်ပါ ဖြစ်ရပ်များကို ဖြစ်ရပ်အစဉ်လိုက် ပြန်စီပြပါ။ မည်သည့်အချက်ကို ဆောင်းပါးတွင် တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ သွယ်ဝိုက် ဖော်ပြထားသနည်း။

(က) ချန်ကေရှိတ်၏ ကူမင်တန်တပ်များကို မြန်မာပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် တပ်ဖျောက်ထားသည်။

(ခ) အမေရိကန်အစိုးရ သင်္ကေတတံဆိပ်များပါရှိသော လက်နက်သေတ္တာများကို မြန်မာတပ်ဖွဲ့များက တွေ့ရှိခဲ့သည်။

(ဂ) မြန်မာအစိုးရက ကုလသမဂ္ဂထံ ကန့်ကွက်စာ ပေးပို့ခဲ့သည်။

(ဃ) အမေရိကန်လုပ် လေယာဉ်များက မြန်မာပြည်ထဲရောက်နေသော ကူမင်တန်တပ်များကို ရိက္ခာပစ္စည်းများ ချပေးရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။

(င) အမေရိကန်သည် ကူမင်တန်တို့၏ တရုတ်ကွန်မြူနစ်အစိုးရအား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်မှုကိုကူညီရန် ထိုင်ဝမ်သို့ စစ်လက်နက်ရိက္ခာများနှင့် ငွေကြေးများ စတင်ထောက်ပံ့ပေးလာခဲ့သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ အကယ်၍ သင်သာ ၁၉၆၁ ခုနှစ်က ရန်ကုန်မြို့တွင် နေထိုင်သူတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့မည်ဆိုလျှင် အမေရိကန်ဆန့်ကျင်ရေး အဓိကရုဏ်း၌ ပါဝင်ဖြစ်ခဲ့မည်ဟု ထင်ပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့် ပါဝင်ဖြစ်ခဲ့မည်နည်း သို့မဟုတ် မပါဝင်ဘဲနေဖြစ်ခဲ့မည်နည်း။

၂။ စစ်အေးကာလအတွင်းက မဟာဗျူဟာအရ အရေးပါသောအနေအထားကို ပိုင်ဆိုင်ထားမှုသည် မြန်မာပြည်ကို အင်အားပိုကြီးစေခဲ့ပါသလား သို့မဟုတ် အင်အားပိုမဲ့စေခဲ့ပါသလား၊ ရှင်းပြပေးပါ။

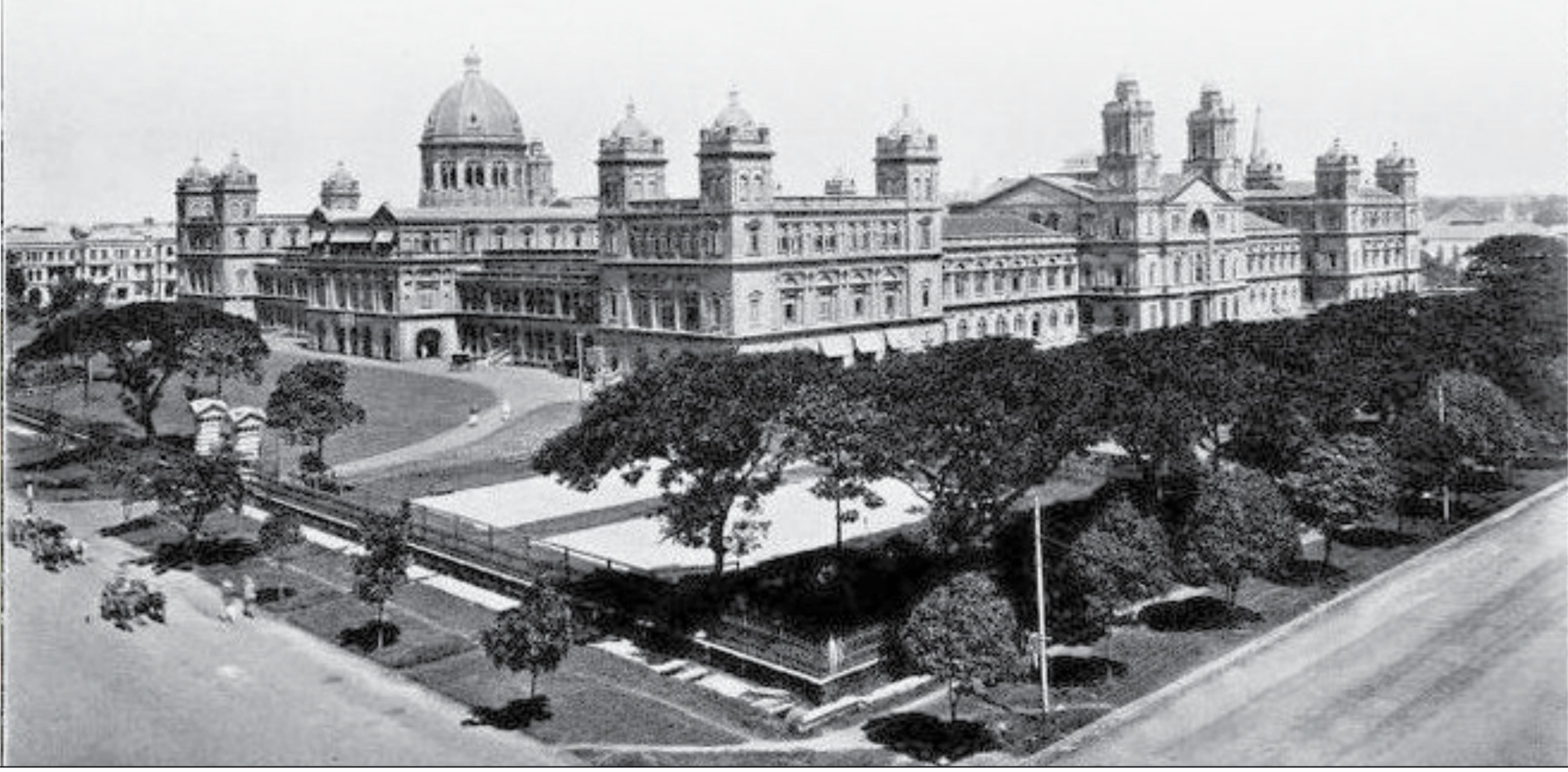

၁၀။ တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး အဓိကရုဏ်းများ – တရုတ်ဆန့်ကျင်ရေး အဓိကရုဏ်းတွင် မည်သို့သော အကြောင်းအရင်းများနှင့် အကျိုးဆက်များ ရှိခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၆၅ အတ္တုပ္ပတ္တိ – အမေရိကန်ဗဟိုထောက်လှမ်းရေးအေဂျင်စီ (စီအိုင်အေ)၊ မော်စီတုန်းနှင့် အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၂၇–၁၉၅၀၊ ၁၉၆၆၊ ၁၉၆၇

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ အောက်ဖော်ပြပါ တစ်ချက်ချင်းစီအား အဓိကရုဏ်း၏ လတ်တလော အကြောင်းအရင်း၊ ပင်မအကြောင်းအရင်း၊ ရေတိုအကျိုးသက်ရောက်မှု၊ ရေရှည်အကျိုးသက်ရောက်မှုဟူ၍ သင့်လျော်သလို ခွဲခြား သတ်မှတ် ပေးပါ။

(က) တရုတ်နှင့် မြန်မာသည် မိတ်ဖက်ဖြစ်ရမည့်အစား ရန်ဘက်များ ဖြစ်လာခဲ့သည်။

(ခ) တရုတ်အရာရှိများက တရုတ်ကျောင်းသားများကို မော်စီတုန်း တံဆိပ်များ ပေးခဲ့ကြသည်။

(ဂ) တရုတ်အရာရှိများသည် တရုတ်ပြည်သို့သွား၍ ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကို လေ့လာခဲ့ကြသည်။

(ဃ) မြန်မာအစိုးရက တရုတ်ကျောင်းသားများအား မော်စီတုန်း တံဆိပ်များ တပ်ဆင်ခြင်းမပြုရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

(င) စုစုပေါင်း တရုတ်လူမျိုး အယောက် ၈၀ သေဆုံးခဲ့သည်။

(စ) ပျက်ဆီးဆုံးရှုံးမှု တန်ဖိုးက ဒေါ်လာသောင်းချီ၍ ရှိခဲ့သည်။

(ဆ) တရုတ်က ရှမ်းနှင့် ကချင်သူပုန်များကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေး မှုများ စတင်လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ အမေရိကန်စီအိုင်အေက တရုတ် – မြန်မာဆက်ဆံရေးနှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို အဘယ်ကြောင့် ထောက်လှမ်းနေခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။

၂။ တရုတ်ကျောင်းသားများသည် မြန်မာအစိုးရက တားမြစ်ထားသည့်ကြားမှ မော်စီတုန်းတံဆိပ်များကို အဘယ်ကြောင့် ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြသနည်း။ ၎င်းတို့၏ လုပ်ရပ်ကို လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခွင့်တွင် အကျုံးဝင်သည်ဟု သင်ယူဆပါသလား၊ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ယူဆသနည်း သို့မဟုတ် မယူဆသနည်း။

၃။ အဓိကရုဏ်း ဖြစ်နေစဉ်အတွင်း၌ မြန်မာလူမျိုးများသည် မော်စီတုန်း တံဆိပ် ဝတ်ဆင်ထားသည်ဖြစ်စေ၊ ဝတ်ဆင်မထားသည်ဖြစ်စေ မြင်သမျှ တရုတ်လူမျိုးအားလုံးကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ကြသည်။ အဆိုပါ ဖြစ်ရပ်သည် နိုင်ငံခြားသား စိုးရွံ့မုန်းတီးစိတ် (Xenophobia) နှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အချက်ကို ဖော်ပြနေသနည်း။

■ (ဝဲမှယာ) တရုတ်စစ်သုံး သံချပ်ကာယာဉ်များ၊ လယ်သမားတစ်ဦးက ကွန်မြူနစ် " စာအုပ်နီ" ကိုင်ဆောင်ထားသော ဝါဒဖြန့် ပန်းချီကားပုံ

၁၁။ ပြည်ပအဖျက်သမားများ – နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အစိုးရသည် အနောက်ပြည်ပ မီဒီယာများကို အဘယ်ကြောင့် ဝေဖန်ရှုံ့ချခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၈၇ အတ္တုပ္ပတ္တိ – နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အချိန်ပြမျဉ်း – ၂၀၀၃

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ အောက်ပါ ဖော်ပြချက်တစ်ခုချင်းစီအား အချက်အလက် (fact) သို့မဟုတ် သီအိုရီ (theory) သို့မဟုတ် လက်ခံယုံကြည်မှု (belief) ဟူ၍ အမျိုးအစား ခွဲခြား သတ်မှတ် ပေးပါ။ ထို့နောက် အချက်အလက်ဖြစ်ပါက မှန်သည်၊ မှားသည်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သီအိုရီ ဖြစ်ပါက အထောက်အထား ခိုင်မာသည်၊ မခိုင်မာပါဟူ၍လည်းကောင်း၊ လက်ခံယုံကြည်ဖြစ်ပါက လူအများစုက လက်ခံယုံကြည်ထားခြင်း ရှိသည်၊ မရှိပါဟူ၍လည်းကောင်း ခွဲခြားဆန်းစစ်ပြပါ။ တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ သွယ်ဝိုက်ဖော်ပြထားသည့် အချက် ၂ ချက်ကို ရွေးချယ်ပါ။

(က) လူထုသည် ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေး လမ်းပြမြေပုံ ၇ ချက် ထောက်ခံရေး လူထုအစည်းအဝေးပွဲသို့ တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

(ခ) VOA, BBC, RFA နှင့် DVB တို့သည် အစိုးရနှင့် ပြည်သူကို သွေးခွဲလိုသောကြောင့် မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံသတင်းများ လွှင့်ပေးနေသည်။

(ဂ) VOA, BBC, RFA နှင့် DVB တို့သည် မသမာသူများ ဦးစီးလုပ်ကိုင်နေကြသော အဖျက်သမား မီဒီယာအဖွဲ့အစည်းများ ဖြစ်သည်။

(ဃ) VOA, BBC, RFA နှင့် DVB တို့သည် မြန်မာပြည်သူအများစု၏ အမြင်သဘောထားများကို ကိုယ်စားမပြုသော သတင်းများအား ထုတ်လွှင့်ပေးနေသည်။

(င) ဒီမိုကရေစီဖော်ဆောင်ရေး လမ်းပြမြေပုံ (၇) ချက်သည် အလွန်ကောင်းမွန်သော စီမံကိန်းဖြစ်သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ VOA, BBC, RFA နှင့် DVB တို့နှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးကောင်စီ အစိုးရတွင် မည်သည့် အစွဲများ ရှိနေမည်ဟု ယူဆရသနည်း။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။ အဆိုပါ အစွဲများသည် ပေါ်လွင်ထင်ရှားပါသလား။

၂။ အဆိုပါ မီဒီယာ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ နအဖ အစိုးရ၏ ဝေဖန်ရှုတ်ချမှုများသည် အဆိုပါ မီဒီယာ အဖွဲ့အစည်းများ အခြေစိုက်ရာ နိုင်ငံများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဆက်ဆံရေးတို့အပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိပါသလား။ (VOA– အမေရိကန်၊ BBC– ဗြိတိန်၊ RFA– အမေရိကန်၊ DVB– နော်ဝေ)။ အဘယ်ကြောင့်နည်း။

■ အထက်ပါ စာသားများသည် အစိုးရပိုင်ဖြစ်သော မြန်မာ့အလင်း နေ့စဉ်ထုတ် သတင်းစာတိုင်း၏ နောက်ကျောဘက်တွင် မကြာသေးမီကာလအထိ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော စာသားများဖြစ်သည်။ အနောက်ပြည်ပ နိုင်ငံများရောက် မြန်မာမီဒီယာအုပ်စုများ၏ ပြည်တွင်းသို့ ပြန်လည်ထုတ်လွှင့်ပေးနေသော သတင်းများနှင့် ပတ်သက်၍ တိကျခိုင်မာမှုကို ပြန်လည်မေးခွန်းထုတ် ရှုတ်ချထားခြင်း ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက်(၄)ရပ်	စီးပွားရေး ဦးတည်ချက်(၄)ရပ်	လူမှုရေး ဦးတည်ချက်(၄)ရပ်
* နိုင်ငံတော် တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး	* စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေးကဏ္ဍများကိုလည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး	* တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တ မြင့်မားရေး
* အမျိုးသား ပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး	* ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး	* အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ် မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာများ မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး
* ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး	* ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများ ဖိတ်ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်တည်ဆောက်ရေး	* မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ် ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
* ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ်တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး	* နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှုစွမ်းအားသည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ်တွင်ရှိရေး	* တစ်မျိုးသားလုံး ကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

■ မြန်မာ့အလင်း နေ့စဉ်ထုတ်သတင်းစာတိုင်း၏ ရှေ့စာမျက်နှာတွင် မကြာသေးမီကာလအထိ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော အစိုးရဦးတည်ချက်များ၊ လက်ရှိ အာဏာရ အစိုးရက ချမှတ်ထားသော နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးဦးတည်ချက်များကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၂။ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်ရေး – မြန်မာနိုင်ငံသည် စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး မဟာမိတ်များကို မည်ကဲ့သို့ တည်ဆောက်လာခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၈၈ အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၉၇

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ ပေးထားသော မေးခွန်းများကိုဖြေပါ သို့မဟုတ် မှန်ကန်သော စကားလုံးကို ရွေးချယ်၍ စာကြောင်းအမှန်ဖြစ်အောင် ပြန်ရေးပါ။

(က) ၂၀၀၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ် ကာလအတွင်း မြန်မာနှင့် တရုတ်ကြားကုန်သွယ်မှု ပမာဏ တိုးမြင့်/ ကျဆင်းလာခဲ့သည်။

(ခ) ၂၀၀၀ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၆ ခုနှစ်ကာလအတွင်း မြန်မာနှင့် စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံများကြား ကုန်သွယ်မှု ပမာဏ တိုးမြင့်/ ကျဆင်းလာခဲ့သည်။

(ဂ) ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် သွင်းကုန်အများစုကို မည်သည့် နိုင်ငံမှ တင်သွင်းခဲ့သနည်း။ ____________________

(ဃ) ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပို့ကုန်အများစုကို မည်သည့် နိုင်ငံသို့ တင်ပို့ခဲ့သနည်း။ ____________________

(င) ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနှင့် ဥရောပသမဂ္ဂ၏ ကုန်သွယ်မှုပမာဏက မြန်မာ – အမေရိကန် ကုန်သွယ်မှု ပမာဏထက် ပိုများ/နည်းခဲ့သည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ ဇယားတွင် ဖော်ပြထားသော ကုန်သွယ်မှုအခြေအနေ ပြောင်းလဲမှုများ၏ အကြောင်းအရင်းများမှာ မည်သည့် အကြောင်းအရင်းများ ဖြစ်မည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။

၂။ ဇယားတွင် ဖော်ပြထားသော ကုန်သွယ်မှုအခြေအနေ ပြောင်းလဲမှုများ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများမှာ မည်သို့ ရှိလိမ့်မည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။

၁၃။ နိုင်ငံတကာ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီ – နိုင်ငံတကာမှ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီများက မြန်မာပြည်အပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိစေခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၉၃ အတ္တုပ္ပတ္တိ – ကုလသမဂ္ဂ အချိန်ပြမျဉ်း – ၂၀၀၈

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ နိုင်ငံတကာ လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု အကူအညီနှင့် ပတ်သက်၍ ပေးထားသော အမြင်များကို **မှတ်တမ်း ၉၃** မှ (က၊ ခ၊ ဂ၊ ဃ) တို့၏ အမြင်များနှင့် ကိုက်ညီသလို တွဲစပ်ပြပါ။

(က) နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် မြန်မာအစိုးရကို ယခုထက်ပိုပြီး ပြစ်တင်ဝေဖန်သင့်ပါသည်။

(ခ) မြန်မာအစိုးရနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဖော်ဆောင်နေသော တိုးတက်မှုများကို နိုင်ငံတကာ အသိုင်းအဝိုင်းအနေဖြင့် ချီးကျူးသင့်ပါသည်။

(ဂ) မြန်မာအစိုးရက နိုင်ငံတကာအကူအညီများကို ပိတ်ဆို့ထားသဖြင့် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် မြန်မာလူထုကို ထိထိရောက်ရောက် ကူညီနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။

(ဃ) ပြည်တွင်းအရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများ ပေါ်ထွန်းလာနေပြီ ဖြစ်သည့်အတွက် ရှေ့လျှောက်၍ မြန်မာပြည်သည် နိုင်ငံတကာ အကူအညီများစွာ လိုအပ်တော့မည် မဟုတ်ပေ။

■ **နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းဖြစ်ပြီး မကြာခင် နိုင်ငံတကာ အဖွဲ့အစည်းများက ထောက်ပံ့သော စားနပ်ရိက္ခာပစ္စည်းများကို မြန်မာစစ်သားများ သယ်ယူပေးနေစဉ်။**

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ မြန်မာပြည်သို့ နိုင်ငံတကာအကူအညီများ ရောက်ရှိလာမှုကြောင့် မည်သည့် ကောင်းကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သနည်း။ မည်သည့် ဆိုးကျိုးများလည်း ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သနည်း။

၂။ အထက်ပါအမြင်များ (က–ဃ) သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းမှ လူများစု လက်ခံထားသော အမြင်များဟု သင်ယူဆပါသလား။ မည်သည့် အမြင်က သင့်ကို အံ့အားအသင့်ဆုံး ဖြစ်စေပါသနည်း၊ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ဖြစ်စေပါသနည်း။

၁၄။ အရေးယူပိတ်ဆို့မှုနှင့် အပြုသဘောဆောင် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှု – အဆိုပါ ဆက်ဆံရေး ချဉ်းကပ်ပုံများက မြန်မာပြည်အပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိခဲ့သနည်း

မှတ်တမ်း ၉၁ အတ္ထုပ္ပတ္တိ – ကာ့တ်ကမ့်ဘဲလ်

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ ကမ့်ဘဲလ်၏ အဆိုအရ မည်သည့်အချက်များက အပြောင်းအလဲကို ဖော်ပြနေသနည်း။ မည်သည့်အချက်များက ပုံမှန်ဆက်ဖြစ်နေမှုကို ဖော်ပြနေသနည်း။

(က) မြန်မာပြည်၏ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေမှာ အလွန်ဆိုးဆိုးရွားရွား အခြေအနေတွင် ရှိနေသည်။

(ခ) မြန်မာအစိုးရသည် အမေရိကန်နှင့် ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်ရန် စိတ်ဝင်စားမှု ရှိနေသည်။

(ဂ) အမေရိကန်က မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် စီးပွားရေး ပိတ်ဆို့ထားသည်။

(ဃ) အမေရိကန်သည် မြန်မာအစိုးရထိပ်တန်း ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အဆင့်မြင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှု ပြုလုပ်နိုင်ရန် ကြိုးစားနေသည်။

(င) အမေရိကန်သည် မြန်မာနှင့် မြောက်ကိုရီးယား ဆက်ဆံရေးကို စိုးရိမ်နေသလို မြန်မာက အစုလိုက် အပြုံလိုက် သေကြေပျက်စီးစေနိုင်သော လက်နက် (WMDs) ထုတ်လုပ်လာနိုင်မှု အလားအလာကိုလည်း စိုးရိမ်မကင်း ဖြစ်နေသည်။

(စ) အမေရိကန်သည် ညီညွတ်ငြိမ်းချမ်းသော ဒီမိုကရက်တစ်မြန်မာနိုင်ငံကို ကူညီသည်။

ဆင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ အမေရိကန်သည် မြန်မာအစိုးရနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် ကြိုးပမ်းခြင်းမှာ အမေရိကန်၏ အမျိုးသား အကျိုးစီးပွားအတွက် လုပ်ဆောင်နေခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ကမ့်ဘဲလ်က ထုတ်ဖော် ပြောကြားခဲ့သည်။ အဆိုပါ မူဝါဒက အမေရိကန်အတွက် မည်ကဲ့သို့ အကျိုးရှိစေသည်ကို ဥပမာ အချို့နှင့် တကွ ရှင်းပြပါ။

၂။ မြန်မာနှင့် ပတ်သက်၍ အမေရိကန်၏ ရည်မှန်းချက်များ ဖော်ဆောင်ရာတွင် အပြုသဘောဆောင် လက်တွေ့ရလဒ်အခြေပြု ထိတွေ့ဆက်ဆံရေး မူဝါဒသည် အရေးယူပိတ်ဆို့ရေး မူဝါဒထက် ပိုမို အောင်မြင်မှု ရှိသည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။

၃။ အမေရိကန်တို့ လိုချင်နေသော ရေနံနှင့် အခြားသဘာဝ အရင်းအမြစ်များသာ မြန်မာပြည်တွင် ရှိနေမည် ဆိုပါက အမေရိကန်သည် အာဏာရှင် အစိုးရကို ဖယ်ရှားနိုင်ရန် ယခုထက်ပို၍ အားစိုက်ကြိုးစားလိမ့်မည်ဟု အချို့က ဆိုကြသည်။ အဆိုပါ ထင်မြင်ချက်ကို မှန်သည်ဟု သင်ထင်ပါ သလား၊ အဘယ်ကြောင့် ထင်သနည်း၊ သို့မဟုတ် မထင်သနည်း။

၁၅။ ဒုက္ခသည်များ ပြန်လည်နေရာချထားရေး – မြန်မာလူမျိုးများသည် ကမ္ဘာတစ်လွှား တွင် မည်ကဲ့သို့ ပျံ့နှံ့နေကြသနည်း

မှတ်တမ်း ၉၈ အချိန်ပြမျဉ်း – ၁၉၈၀ လွန်နှစ်များ၊ ၁၉၉၀ လွန်နှစ်များ – ၂၀၀၀ လွန်နှစ်များ

နားလည်သဘောပေါက်မှု

၁။ က မှ င အထိ ဖော်ပြပေးထားသော သီအိုရီ (theory) သို့မဟုတ် လက်ခံယုံကြည်မှု (belief) များကို ၁ မှ ၅ တို့ရှိ ဒုက္ခသည်များ၏ပြောဆိုချက် အထောက်အထားများနှင့် သင့်တော်သလို တွဲစပ်ပြပါ။

၁။ မြန်မာပြည်တွင် အစိုးရကသာ ပြည်သူဆီက ယူတာများသည်။

၂။ ဒုက္ခသည်များသည် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများ (NGOs) နှင့် ထောက်ပံ့ရေး အဖွဲ့အစည်းများပေါ်တွင် မှီခိုအားကိုးနေရသည်။

၃။ ထိုင်းအာဏာပိုင်များက ဒုက္ခသည်များကို စခန်းပြင်ပသို့ ထွက်ခွင့် မပြုကြပေ။

၄။ အေးတဲ့ရာသီဥတုကို ကလေးတွေက လူကြီးတွေထက်ပိုပြီး လိုက်လျောညီထွေ နေနိုင်ကြသည်။

၅။ အိုင်ယာလန်တွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းအများစုကို စက်ယန္တရားများဖြင့် လုပ်ကိုင်ကြသည်။

(က) အိုင်ယာလန်အစိုးရသည် မြန်မာအစိုးရထက် ပိုကောင်းသည်။

(ခ) အိုင်ယာလန်က ပို၍ ခေတ်မီဖွံ့ဖြိုးသည်။

(ဂ) ဒုက္ခသည်စခန်းမှ ဘဝသည် လွတ်လပ်မှု ကင်းမဲ့သည်။

(ဃ) ဒုက္ခသည်အများစုသည် နိုင်ငံတကာ အကူအညီကို လက်ခံရယူကြရသည်။

(င) ဘဝသစ်ကို လူငယ်များက ပို၍ လွယ်ကူစွာ လိုက်လျောညီထွေ နေနိုင်ကြသည်။

ခောင်ခြင်သုံးသပ်မှု

၁။ မြန်မာလူမျိုးအများစုသည် ထိုင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ မလေးရှားနှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံများသို့ ထွက်ပြေးသွားကြပြီး အဆိုပါ နိုင်ငံများတွင် ဒုက္ခသည်များ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူများအဖြစ်လည်းကောင်း နေထိုင်ကြသည်။ အဆိုပါ ဒုက္ခသည်များ ရှိနေခြင်းကြောင့် မြန်မာအစိုးရနှင့် ထိုင်း၊ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်၊ မလေးရှား၊ အိန္ဒိယအစိုးရတို့ကြား ဆက်ဆံရေးအပေါ် မည်သို့ သက်ရောက်မှု ရှိစေသည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။

၂။ ပြန်လည် နေရာချထားပေးခြင်းသည် ပြန်လည် နေရာချထားပေးခြင်းခံရသော ဒုက္ခသည်များအတွက်ကော၊ နောက်တွင် ကျန်ရစ်သူများ အတွက်ပါ မည်သို့သော ကောင်းကျိုးနှင့် ဆိုးကျိုးများ ရှိစေပါသနည်း။

၃။ ဒုက္ခသည်များ ပြန်လည် နေရာချထားမှုအပြင် ကမ္ဘာ့တစ်လွှားတွင် မြန်မာလူမျိုးများသည် မည်ကဲ့သို့ ပျံ့နှံ့နေကြသနည်း။

ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

၁။ မြန်မာပြည်၏ ပထဝီတည်နေရာအနေအထားနှင့် နိုင်ငံရေးအခြေအနေတို့သည် နိုင်ငံတကာနယ်ပယ်တွင် မြန်မာပြည်အား မည်ကဲ့သို့ အရေးပါလာစေခဲ့သနည်း။ **မှတ်တမ်း ၁၂၊ ၃၉၊ ၆၀၊ ၈၈ နှင့် ၉၁** တို့မှ ဥပမာများကို သုံး၍ သင့်အနေဖြင့် ယခုမေးခွန်းကို ဖြေဆိုပါ။

၂။ ပြီးခဲ့သော ရာစုနှစ်အတွင်း မြန်မာပြည်အပေါ် မည်သည့် နိုင်ငံက သက်ရောက်လွှမ်းမိုးမှု အရှိဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း (ဗြိတိန်၊ အမေရိကန်၊ တရုတ် သို့မဟုတ် အခြားနိုင်ငံတစ်ခုခု)။ ကျမ်းကိုးမှတ်တမ်းပါ ဥပမာများကို သုံး၍ သင်၏အဖြေကို ကြောင်းကျိုး ခိုင်လုံစွာ တင်ပြပါ။

၃။ မြန်မာအစိုးရအဆက်ဆက်တို့ ကျင့်သုံးခဲ့သော နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒ ချဉ်းကပ်မှု (ကြားနေဝါဒ၊ တံခါးပိတ်ဝါဒ၊ ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးမူဝါဒများ ထဲမှ မည်သည့် မူဝါဒချဉ်းကပ်မှုသည် မြန်မာပြည်သူလူထုအတွက် အကောင်းဆုံး ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။ အဘယ်ကြောင့် ထိုသို့ ထင်ပါသနည်း။

၄။ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် သင်သည် မည်သို့သော နိုင်ငံခြားရေးမူဝါဒမျိုးကို အကြံပြုမည်နည်း။ အဘယ်ကြောင့် ထိုအကြံမျိုး ပေးလိုရ သနည်း။

၅။ အခြားနိုင်ငံများက မြန်မာပြည်သူလူထုကို မည်ကဲ့သို့ ကူညီနိုင်လိမ့်မည်ဟု သင်ထင်ပါသနည်း။ အထူးသဖြင့် အမေရိကန်၊ တရုတ်၊ ထိုင်း၊ ဥရောပသမဂ္ဂ၊ အိန္ဒိယ၊ ဂျပန် သို့မဟုတ် ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂတို့ကို သင့်အနေဖြင့် မည်သို့သော အကူအညီမျိုး တောင်းခံလိုပါသနည်း။

၆။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အခြားနိုင်ငံများကြား ဆက်ဆံရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သင်၏ အမြင်သဘောထားများသည် ဤသင်ခန်းစာကို လေ့လာပြီးသွား ချိန်တွင် မည်ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲသွားပါသနည်း၊ မပြောင်းလဲဟုဆိုလျှင်လည်း မည်ကဲ့သို့ မပြောင်းလဲရသည်ကို ရှင်းပြပါ။